# บทที่ 3

## วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งที่จะศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายในบทนี้จะเสนอขั้นตอนการวิจัยมีเนื้อหาราอละเอียด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดดังนี้

### ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป้าหมายในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 2 จำนวน 113 คน จำแนกตามจังหวัดได้ดังนี้

จังหวัดยะลา ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 17 คน

จังหวัดปัตตานี ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน

จังหวัดนราธิวาส ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 43 คน

จังหวัดสตูล ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 23 คน

## กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 จำนวน 89 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรยามาเน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แต่ละจังหวัด และสุ่มอย่างง่าย

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับวิจัย โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1970 : 580-581) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน กำหนดเป็น.05

2. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 โดยวิธีแบ่งตามสัดส่วน จำนวนผู้บริหารในแต่ละจังหวัด จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด

| เขตการศึกษา 2 | จำนวนประชากร | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง |
|---|---|---|
| | ผู้บริหารโรงเรียน | ผู้บริหารโรงเรียน |
| จังหวัดยะลา | 17 | 13 |
| จังหวัดปัตตานี | 30 | 24 |
| จังหวัดนราธิวาส | 43 | 34 |
| จังหวัดสตูล | 23 | 18 |
| รวมทั้งสิ้น | 113 | 89 |

## เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากขอบข่ายงานการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการเพื่อถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

2. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scale) เพื่อต้องการทราบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยคำถาม จำนวน 59 ข้อ ภายในขอบข่ายงาน 6 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ จำนวน 17 ข้อ

2. การบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 10 ข้อ

3. การบริหารงานบุคลากร จำนวน 8 ข้อ

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน จำนวน 6 ข้อ

5. การบริหารงานอาคารสถานที่ จำนวน 7 ข้อ

6. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 11 ข้อ

3. ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตการศึกษา 2

## เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานดีมาก

4 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานดี

3 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพอใช้

1 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานควรปรับปรุง

## วิธีสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 งาน ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามแบบประมาณค่า

2. ปรึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุม และคำแนะนำในการปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย คุณสรรเสริญ วิเชียรรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกาลิซา อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส คุณอรัญ กั่วพานิช ศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา คุณปรีชา นิมเสนศรี หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบันนังสตา

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นรายด้าน และทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นดังนี้ ด้านวิชาการ .92 ด้านกิจการนักเรียน .88 ด้านบุคลากร .90 ด้านธุรการ .88 ด้านอาคารสถานที่ .89 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน .94 ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .97

5. ปรับปรุงแก้ไขข้อความและอื่น ๆ จากข้อมูลที่ได้ และจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

## วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 คือ สะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอนุญาตให้แจกและเก็บแบบสอบถาม

2. ส่งแบบสอบถามถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และให้ผู้บริหารส่งแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนดภายใน 7 วัน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและซองส่งคืน โดยผู้ตอบแบบสอบถามปิดผนึกส่งแบบสอบถามมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรวบรวมถึงผู้วิจัยต่อไป

3. ติดตามผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในกรณีที่แบบสอบถามไม่ได้รับคืนตามกำหนด เพื่อให้ได้แบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการ

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus) โดยดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อหาค่าร้อยละตามลักษณะตัวแปรอิสระจากแบบสอบถามตอนที่ 1

2. หาค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ว่าด้วยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นรายด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 6 ด้าน เพื่อทราบระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายดังนี้ (วัน เดชพิชัย, 2532 : 11)

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง

3. ทดสอบสมมติฐาน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ระหว่างขนาดของโรงเรียน จังหวัด และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 2 ทั้ง 6 งาน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาแจกแจงความถี่ และนำเสนอตามลำดับความถี่

## สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ ได้แก่ สถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\Sigma S^2_i}{S^2_t}\right]$$

เมื่อ $\alpha$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$S^2_i$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

$\Sigma S^2_t$ แทน ความแปรปรวนของข้อทดสอบทั้งหมด

$k$ แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

(Cronbach, 1970 : 181)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตรดังนี้ (Norussis, 1990 : B-86)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

$\Sigma X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทุกตัว

$N$ แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ใช้สูตรดังนี้ (Norussis, 1990 : B 86)

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\Sigma X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$N$ แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2.4 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ใช้สูตรดังนี้ (Norussis, 1990 : B-27)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ $F$ แทน ค่าสถิติที่จะใช้ในการพิจารณา

$MS_b$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

$MS_w$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม